

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI



AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

Eylül 2013

Sayı 5

AYLIK EKONOMİK BÜLTEN

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Ortadoğu'daki kaos ortamı, Suriye'ye yönelik bir askeri operasyon olasılığının ABD'de kongreye sunulması ve Türkiye'nin zaman zaman sıcak temasa girmesi ile küresel piyasalardaki tedirgin hava Eylül ayında da devam etmiştir. Yükselen risk algısı borsaları aşağı yönlü etkilerken, petrol ve altın fiyatları yükselişe geçmiştir.

Fed'in para politikasına ilişkin endişeler nedeniyle, gelişmekte olan ülkelerde gözlenen sermaye çıkışı devam etmiştir. Hindistan, Güney Afrika ve Türkiye'nin yerel para birimleri Dolar karşısında kayıplarını artırmış ve sırasıyla %8,0, %4,2 ve %5,4 oranında gerilemiştir. Brezilya'da Merkez Bankası kurdaki değer kaybının önüne geçebilmek amacıyla politika faizini 50 baz puan artırmış ve döviz piyasasına yılsonuna kadar 60 milyar USD'lik müdahalede bulunacağını açıklamıştır.

OECD tarafından büyüme tahminleri revize edilerek, 2013 yılı üçüncü ve dördüncü çeyrekte ABD için %2,5 ve %2,7; Çin için %7,2 ve %8,1; Japonya için %2,6 ve %2,4; Almanya için %2,3 ve %2,4; Fransa için %1,4 ve %1,6 ve İngiltere için %3,7 ve %3,2 oranında tahminlenmiştir. İtalya'nın ise söz konusu dönemlerde sırasıyla %0,4 ve %0,1 oranında daralacağı beklenmektedir.

Fed'in çıkış stratejisinin zamanlamasına ilişkin belirsizliğin neden olduğu oynaklık küresel finans piyasalarının seyrinde etkili olmaya devam etmektedir. Fed Eylül toplantısında, piyasaları şaşırtarak tahvil alımlarında indirim gitmeyeceğini, mevcut 85 milyar dolarlık aylık alımlara devam edeceğini açıklamıştır. Toplamda 4,4 trilyon dolarlık döviz rezervine sahip olan ve dünya nüfusunun %43'ünü oluşturan dünyanın en büyük gelişmekte olan ülkeleri (BRICS) kalkınma ve döviz volatilitesi sorunlarını çözmek için yeni bir banka kurmayı ve bu sayede IMF ve Dünya Bankasına alternatif bir yapı oluşturmayı planlanmaktadır.

İlk etapta FED'in genişletici parasal programdan çıkması durumunda oluşabilecek riskleri en aza indirmek ve kur istikrarına katkıda bulunmak için Rusya'da yapılan G-20 toplantısında, Çin öncülüğündeki BRICS ekonomileri tarafından 100 milyar dolarlık bir fon kurulmasına karar verildiği açıklanmıştır. Yeni oluşturulacak fona Çin'in katkısı 41 milyar dolar, Brezilya, Hindistan ve Rusya 18'er milyar dolar, Güney Afrika 5 milyar dolar katkıda bulunacağı açıklanmıştır.

ABD

ABD'de açıklanan veriler ekonomik aktivitedeki toparlanmanın devam ettiğine işaret etmektedir. Nitekim, ülkede daha önce %1,7 olarak açıklanan ikinci çeyrek büyümesi %2,5'e revize edilirken, Markit PMI verilerine göre, Ağustos ayında imalat sanayi PMI endeksi 53,1 seviyesine gerilemiştir.

Ekonominin son üç çeyrekte kesintisiz büyümesi, gerek üretim gerek de tüketim yönünde tesis edilen güven ortamı ve öncü göstergelerin gelecek dönemlerde büyümenin artacağına yönelik sinyaller vermesi ABD ekonomisinin toparlanmaya devam ettiğini göstermektedir. Buna karşın istihdam piyasasındaki ilerlemenin yavaş olması ve mali alanlarda sorunların devam etmesi, karar alıcıları daha temkinli olmaya itmektedir.

Kriz öncesi dönemlerde yaklaşık %66 oranında olan işgücüne katılım oranının Ağustos ayında %63,2 olarak gerçekleşmesi ve bu oranın son 35 yılın düşük rakamı olması, istihdam piyasasındaki sorunların aslında daha derin olduğunu ortaya koymuştur.

Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's ABD'nin en büyük 6 bankasının kredi notunu indirebileceği uyarısında bulunmuştur. Moody's bu uyarıyla, ilerleyen dönemlerde olası bir finansal problemde federal hükümet tarafından kurtarıma ihtimalinin düşük olduğu gerekçesiyle bankaları temkinli olmaya çağırmıştır.

JAPONYA

Japonya ekonomisi 2013'ün ikinci çeyreğinde yıllıklandırılmış bazda %2,6 ile %3,6'lık piyasa beklentilerinin altında büyüme kaydetmiştir. Bu gelişmede, özel sektörün yatırım harcamalarındaki beklenmedik düşüş etkili olurken, iç tüketim harcamalarının büyümeye olumlu katkısının devam ettiği görülmüştür. Beklentilerin altında kalan büyüme verisi, bütçe gelirlerini desteklemek amacıyla önümüzdeki dönemde satış vergilerinin artırılması planına ilişkin belirsizlik yaratan bir unsur olarak ön plana çıkmıştır.

ÇİN

Markit PMI verilerine göre Çin'in üst üste iki ay boyunca 50 eşik düzeyinin altında seyreden imalat sanayi PMI endeksi, Ağustos ayında 50,1 ile yeniden eşik seviyenin üzerine çıkmıştır. Temmuz ayı sanayi üretimi de yıllık bazda %9,7 artmış ve büyümenin yavaşlaması nedeniyle son dönemde ülke ekonomisine yönelik artan endişelerin bir miktar yatışmasını sağlamıştır.

Çin'de konut fiyatları Temmuz ayında 70 şehrin 69'unda yükselmeye devam ederek ekonomi üzerinde risk unsuru olmaya devam etmiştir.

EURO BÖLGESİ

Euro Bölgesi, 2013'ün ikinci çeyreğinde mevsimsellikten arındırılmış verilere göre %0,3 oranında büyüme kaydetmiş ve bölgede 6 çeyrektir devam eden resesyon sona ermiştir. Markit PMI verilerine göre Ağustos ayında imalat sanayi PMI endeksi 51,3 ile iki yılı aşkın bir sürenin en yüksek düzeyine çıkarak üretim faaliyetlerinde artışa işaret etmiştir.

Euro Alanı'nın en büyük ekonomisi Almanya'da Haziran ayında fabrika siparişleri ve sanayi üretimi verileri beklentilerin oldukça üzerinde artış kaydederken, ekonomi yılın ikinci çeyreğinde %0,7 oranında büyümüştür.

OECD tarafından, altı çeyrektir kesintisiz olarak devam eden daralmadan Bölge'nin çıktığı belirtilmiştir. Fakat bölge geneline bakıldığında finans, bankacılık ve devlet borcu konularındaki kırılganlıkların devam ettiği gözlenmektedir.

Büyümenin kaynağını merkez Avro Bölgesi ekonomileri oluşturmuştur. Bu dönemde Portekiz %1,1 oranında; Almanya, Litvanya, Finlandiya ve İngiltere ise %0,7 oranında büyüme kaydetmiştir. Borç krizi sorunu giderek derinleşen ve yedi çeyrektir resesyondan çıkamayan İspanya ve İtalya ekonomileri 2013 yılının ikinci çeyreğinde sırasıyla %0,1 ve %0,2 oranında daralmıştır.

Eurostat tarafından açıklanan verilere göre Euro Bölgesi'nde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi Temmuz ayında bir önceki aya göre %1,5; AB ülkelerinde ise %1 oranında gerilemiştir.

TÜRKİYE

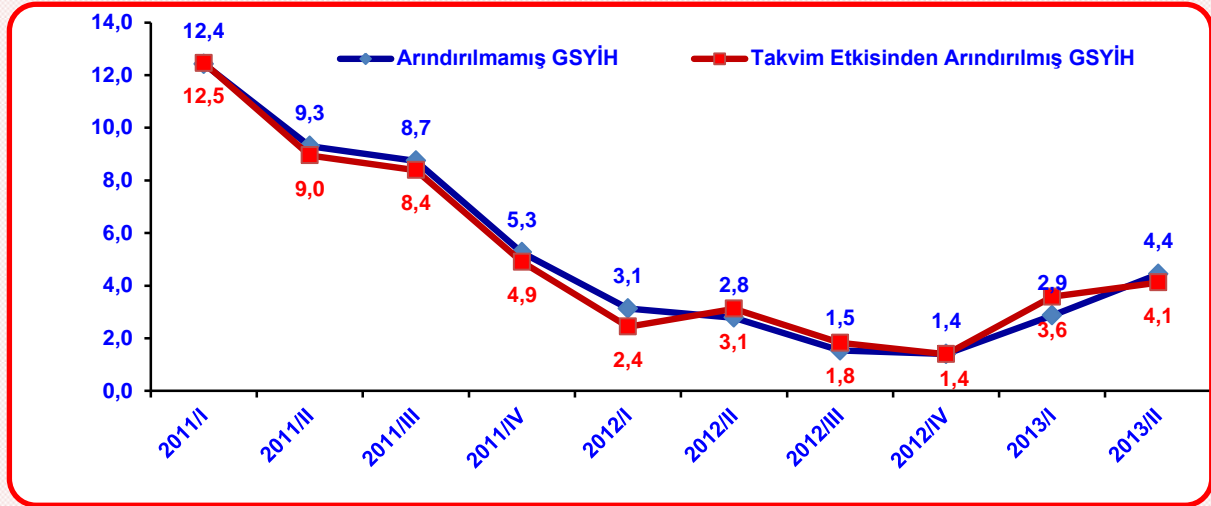
Özel kesim yatırımlarının gerilediği, stok artışlarının etkili olduğu ikinci çeyrek büyümede Türkiye %4,4 büyüyerek, küresel konjonktürde oldukça başarılı bir performans sergilemiştir. Eylül ayı, Türkiye'yi Suriye gündeminin belirsizliği içerisinde endişeli bir bekleyişe sürüklemiştir. Fed'in kararının ardından en hızlı ve olumlu piyasa verileri Türkiye'den gelmiştir. Türkiye bu süreçte zaman kazanmış olsa da, önümüzdeki dönemlerde Fed'in para politikaları konusunda stratejileri ve bölgesel gelişmelerin cari açığın yönünü belirleyeceği görülmektedir.

BÜYÜME

2013 yılının ikinci üç aylık çeyreğine ilişkin hesaplanan gayri safi yurtiçi hasıla değeri bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla %4,4 artışla 30.145 Milyon TL olmuştur. İkinci çeyrekte bir önceki yılın aynı dönemine göre, takvim etkisinden arındırılmış GSYİH, sabit fiyatlarla %4,1 artarken; mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH değeri bir önceki çeyreğe göre %2,1 gerçekleşmiştir. Beklentilerin üstünde gelen artışta stoklardaki artış etkisi dikkat çekicidir.

2013 yılının ikinci çeyreğinde sabit fiyatlarla en hızlı büyümenin sırasıyla; oteller ve lokantalar (%14,9), dolaylı ölçülen mali aracılık hizmetleri (%9,4) ile Balıkçılık (%8,8) sektörlerinde gerçekleştiği görülmektedir. İmalat sanayinde ise üretim artışı %3,4 oranında gerçekleşmiştir.

Sabit fiyatlarla 2013 yılının birinci çeyreğinde, gerileyen sektör ise, (%3,3) ile madencilik ve taşocakçılığı sektörü olmuştur. Yılın ikinci çeyreğinde üretim açısından büyümeyi daha çok hizmetler ve inşaat sektörleri, harcamalar yönünden ise, özel ve kamu yatırımları ile harcamaları sağlamıştır.



	Dönem	Cari fiyatlarla GSYH (Milyon TL)	Gelişme hızı %	Cari fiyatlarla GSYH (Milyon \$)	Gelişme hızı %	Sabit fiyatlarla GSYH (Milyon TL)	Gelişme hızı %
2012	I	328.880	12,8	181.543	-1,2	27.257	3,3
	II	349.340	10,1	193.526	-4,5	28.895	2,9
	III	376.419	7,2	208.644	2,8	31.667	1,6
	IV	364.177	7,4	202.580	9,6	29.935	1,4
	Yıllık	1.416.817	9,2	786.293	1,6	117.754	2,2
2013	I	357.854	9,5	200.319	10,3	28.075	3,0
	II	385.113	10,2	209.715	8,3	30.145	4,4
	6 aylık	740.134	9,7	408.448	9,1	58.134	3,7

ENFLASYON

%	TÜFE		ÜFE	
Ağustos	2012	2013	2012	2013
Yıllık	8,88	8,17	4,56	6,38
Yıllık Ort.	9,29	7,42	9,33	3,39
Aylık	0,56	-0,10	0,26	0,04

2013 yılı Ağustos ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %8,17, ÜFE'de %6,38 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,10 oranında düşüş, ÜFE'de ise %0,04 oranında artış yaşanmıştır.

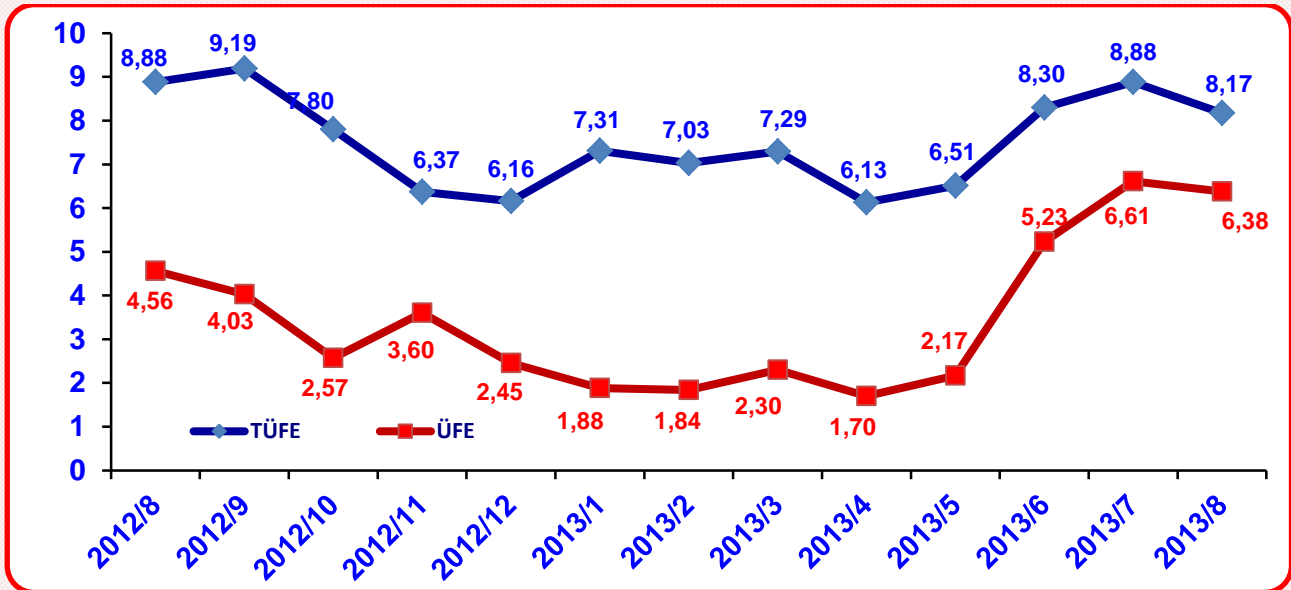
Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %16,01 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE'de en yüksek artış; Gıda ve alkolsüz içecekler (%10,25), lokanta ve oteller (%9,13), ulaştırma (%8,80) ve konutta (%7,50) gerçekleşmiştir. Aylık en fazla düşüş gösteren sektör %3,62 ile giyim ve ayakkabı grubudur.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda, İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,76 ve on iki aylık ortalamalara göre %7,16 oranında artış gerçekleşmiştir.

ÜFE alt kalemleri bazında, bir önceki aya göre; sanayinin üç sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %2,03 ve imalat sanayi sektöründe artış, %1,27, elektrik, gaz ve su sektöründe %2,82 oranında düşüş gerçekleşmiştir.

Sanayinin alt sektörleri bazında ÜFE değerlendirildiğinde; en yüksek aylık artış %6,15 ile ham petrol ve doğalgaz çıkarımında gerçekleşirken, onu %3,52 ile taşocakçılığı ve diğer madencilik ürünleri, %2,93 ile giyim eşyası imalatı izlemiştir. Ağustos ayı itibariyle 788 maddeden, 448 maddenin ortalama fiyatında artış, 161 maddenin ise ortalama fiyatlarında düşüş gerçekleşirken; 179 maddenin ortalama fiyatında ise değişim gözlenmemiştir.

Yıllık Değişim Oranları (%)



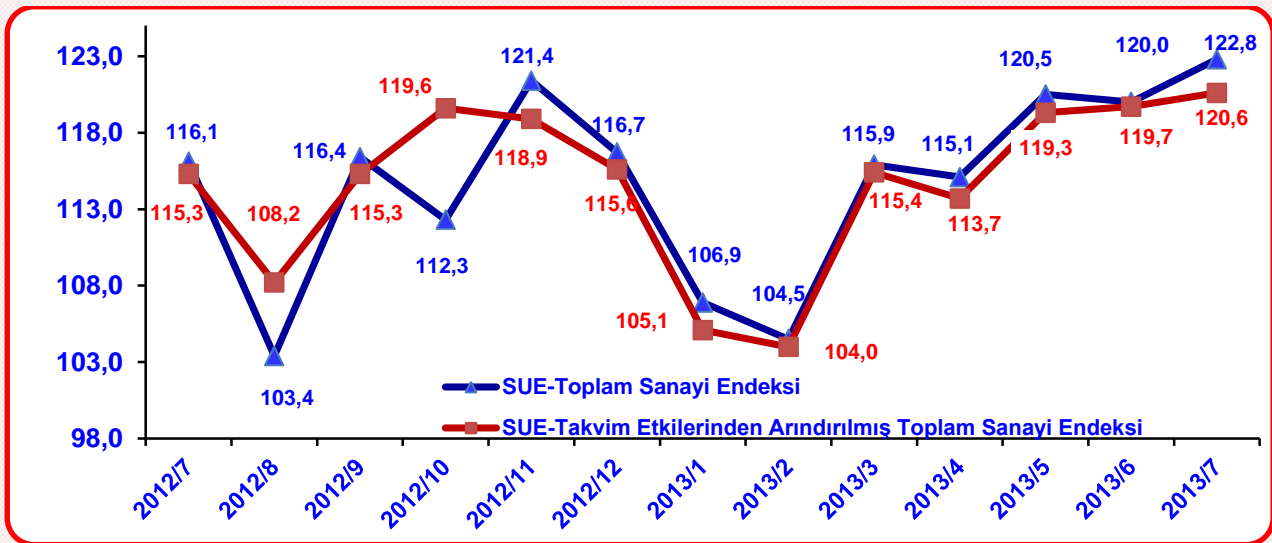
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

TEMMUZ 2013 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	122,8	5,8	120,6	4,6	117,9	0,9
Madencilik ve Taşocakçılığı	116,1	-1,9	114,8	-2,3	103,6	-1,8
İmalat Sanayi	122,7	7,6	120,2	6,2	119,4	1,1
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	126,8	-1,6	125,8	-1,6	115,4	0,5

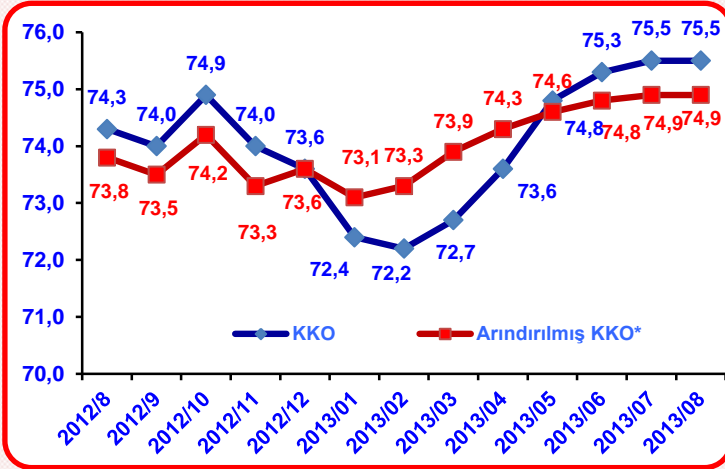
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre Temmuz ayında %5,8, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endeks ise, bir önceki aya göre %0,9 oranında artmıştır.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'ni sektörel bazda değerlendirecek olursak; madencilik ve taşocakçılığı sektörü yıllık endeksi %2,3 oranında ve elektrik,gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi de %1,6 oranında azalırken, imalat sanayi sektörü endeksi %6,2 oranında artmıştır.

2013 yılı Temmuz ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'ne göre bir önceki aya göre en fazla artışı; %10 ile motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatında gerçekleşmiştir. Bu artışı, %7,7 ile elektrikli teçhizat imalatı, %7,7 ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) izlemiştir. En yüksek azalış ise, %10 ile diğer ulaşım araçları imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %7,3 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı, %5,5 ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı takip etmektedir.



KAPASİTE KULLANIM ORANI



2013 Ağustos ayında Kapasite Kullanım Oranı istikrarını koruyarak %75,5 olarak gerçekleşmiştir.

Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol imalatı %86, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %84,1, makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı %80,6 ve ana metal sanayii %79,5 ile 2013 yılı Ağustos ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

Haziran	TÜRKİYE		KENT		KIR	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Kurumsal olmayan nüfus (000)	73.561	74.416	50.376	50.865	23.186	23.551
15 yaş ve üstü nüfus (000)	54.680	55.566	37.641	38.133	17.039	17.432
İşgücü (000)	27.803	28.844	18.284	19.178	9.519	9.665
İstihdam (000)	25.577	26.319	16.463	17.148	9.114	9.171
İşsiz (000)	2.226	2.525	1.821	2.030	405	495
İşgücüne katılma oranı (%)	50,8	51,9	48,6	50,3	55,9	55,4
İstihdam oranı (%)	46,8	47,4	43,7	45,0	53,5	52,6
İşsizlik oranı (%)	8,0	8,8	10,0	10,6	4,3	5,1
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	10,2	11,0	10,3	10,9	9,8	11,4
Genç nüfusta işsizlik oranı ⁽¹⁾ (%)	15,7	17,1	19,0	19,8	9,5	11,7
İşgücüne dahil olmayanlar (000)	26.877	26.722	19.358	18.955	7.520	7.767

Türkiye genelinde 2013 yılı Haziran ayı işsizlik oranı, bir önceki senenin aynı ayına göre, 0,8 puan artış ile %8,8 oranında gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %11 olarak kaydedilmiş, işsiz sayısı 299 bin kişi artarak, 2 milyon 525 bin kişiye yükselmiştir.

Genç nüfusta işsizlik oranı %17,1 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

2013 Haziran ayında istihdam edilenlerin %24,6'sı tarım, %19,1'i sanayi, %7,4'ü inşaat, %49'u ise hizmetler sektöründedir. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında hizmetler sektörünün payının 0,8 puan ve sanayi sektörünün payının 0,5 puan artarken, inşaat sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0,1 puan ve tarım sektörünün payı ise, 1,0 puan azaldığı görülmektedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Aylar	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
2012 Haziran	4.760	6.555	1.921	12.340	25.577
2013 Haziran	5.015	6.474	1.942	12.888	26.319

Kaynak: TÜİK

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar; 12 Aylık Ort.)	2012 Temmuz	2013 Temmuz
CARİ İŞLEMLER HESABI	-59.832	-55.754
Hizmetler Dengesi	21.224	24.356
SERMAYE-FİNANS HESABI	57.644	55.991
Yurtdışında Doğrudan Yatırım	-3.672	-3.057
Yurtiçinde Doğrudan Yatırım	15.389	10.416
Portföy Hesabı-Varlıklar	1.769	3.339
Portföy Hesabı-Yükümlülükler	18.504	35.211
Diğer Yatırımlar-Varlıklar	4.060	-3.329
Diğer Yatırımlar-Yükümlülükler	19.534	30.273

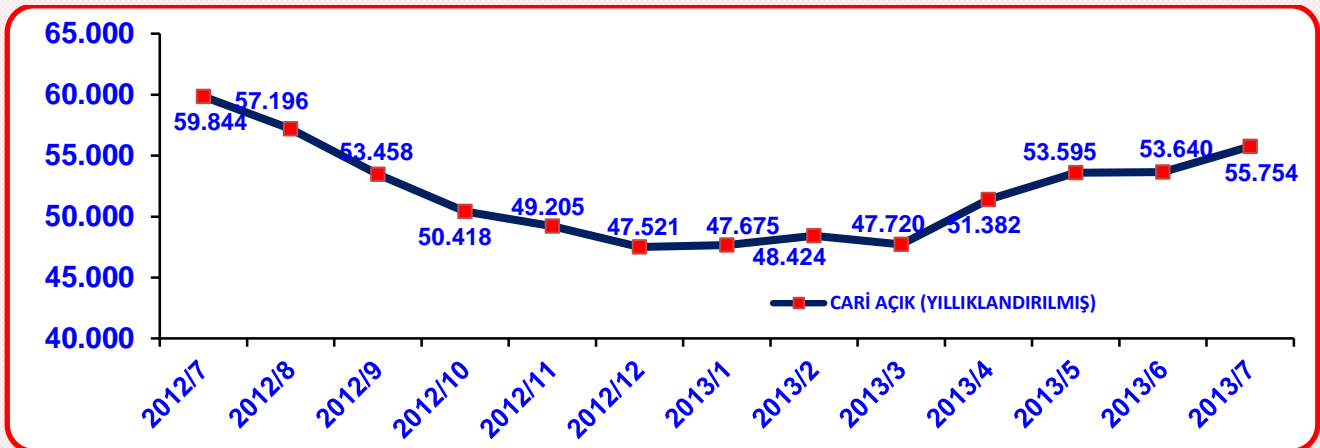
Kaynak: TCMB

2013 yılının Temmuz ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, cari işlemler açığı %42,34 artarak 5,8 milyar dolar düzeyinde piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşmiştir. 2012 yılı Temmuz ayında kümülatif olarak 59,8 milyar dolar açık veren cari işlemler hesabı, 2013 yılı aynı ayında %7,31 oranında artarak 55,7 milyar dolar gerçekleşmiştir. Bu bağlamda, 2013 yılının ilk 7 aylık döneminde cari açık bir önceki yılın aynı dönemine göre %23,48 artarak 42,1 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Cari açığın yükselme eğiliminin devam etmesinde parasal olmayan altın ithalatının önceki aylara oranla kısmen gerilese de, yüksek düzeyini korunmasının etkili olduğu görülmektedir.

2013 yılı Temmuz ayı turizm gelirleri de, bir önceki yılın aynı ayına göre, %1,82 artarak 2,85 milyar dolar seviyesine gerçekleşmiştir Temmuz ayının 2013 yılında Ramazan'a denk gelmesi turizm gelirlerinde zayıf seyirde etkili olmuştur. Ocak-Temmuz 2013 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %22 oranında artarak 12,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Net doğrudan yatırımlara baktığımızda, 2013 yılı Temmuz ayında sigorta ve finans faaliyetleri sektöründeki yabancı sermaye girişlerinin etkisiyle, 1.6 milyar dolar ile son 13 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşmiştir. Ocak-Temmuz 2013 döneminde de net doğrudan yatırımlar geçen yılın aynı dönemine göre %17 oranında daralarak 5,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

FED'in varlık alım programını 2013 yılı sonundan önce azaltabileceği yönündeki açıklamaları ile Türkiye'nin kredi notunun yükseltilmesi beklentisi ile, Mayıs ayında beri zayıf seyreden portföy yatırımları Temmuz 2013'de 3 milyar dolar gerçekleşerek yükseliş eğilimi göstermiştir. Önümüzdeki dönemde, Fed'in para politikaları ve dünyadaki gelişmelerin cari açığın ne yönde olacağı konusunda belirleyici olacağı öngörülmektedir.



GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi*
2012		
Ağustos	104,5	74,3
Eylül	103,1	72,1
Ekim	102,4	69,3
Kasım	101,0	72,6
Aralık	97,9	73,6
2013		
Ocak	102,1	75,8
Şubat	107,5	76,7
Mart	112,1	74,9
Nisan	112,0	75,6
Mayıs	112,5	77,5
Haziran	111,8	76,2
Temmuz	108,7	78,5
Ağustos	107,5	77,2

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri Reel Kesim Güven Endeksi; 2013 yılı Ağustos ayında, 1,2 puan azalarak 107,5 seviyesine gerilemiştir.

Tüketici Güven Endeksi, 2013 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %1,6 oranında azalarak 77,2 seviyesine gerilemiştir. Bu gerçekleşen azalış, gelecek beklentileri olumlu olan tüketicilerin sayısının azaldığını göstermektedir. Ayrıca, güven endekslerindeki bu düşümlere, piyasalardaki güven eksikliğinin de etkili olduğu söylenebilmektedir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

2012 yılı Ocak- Ağustos döneminde 8 milyar 520 milyon TL açık veren bütçe, 2013 yılı Ocak- Ağustos döneminde 231 milyon TL fazla vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %17,9 oranında artarak 259 milyar 925 milyon TL olmuştur. Bütçe giderleri ise, %13,4 oranında artarak 259 milyar 694 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı Ocak- Ağustos döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %18,6 artarak 216 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderlerde %15,2 oranında artarak, 221 milyar 955 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılı Ocak- Ağustos döneminde 27 milyar 744 milyon TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 37 milyar 969 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	2012 Ocak-Ağustos	2013 Ocak-Ağustos	Değişim Oranı (%)
Bütçe Giderleri	229.005	259.694	13,4
Faiz Hariç Giderler	192.741	221.955	15,2
Faiz Giderleri	36.264	37.738	4,1
Bütçe Gelirleri	220.484	259.925	17,9
Vergi Gelirleri	182.177	216.047	18,6
Bütçe Dengesi	-8.520	231	
Faiz Dışı Denge	27.744	37.969	36,9

Kanyak :BUMKO

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Ocak-Temmuz	2012	87.128		138.230		103.112		-51.102		63,0
	2013	88.293	1,3	148.756	7,6	109.636	6,3	-60.463	18,3	59,4
Temmuz	2012	12.831		20.835		15.801		-8.005		61,6
	2013	13.113	2,2	22.918	10,0	16.741	5,9	-9.806	22,5	57,2

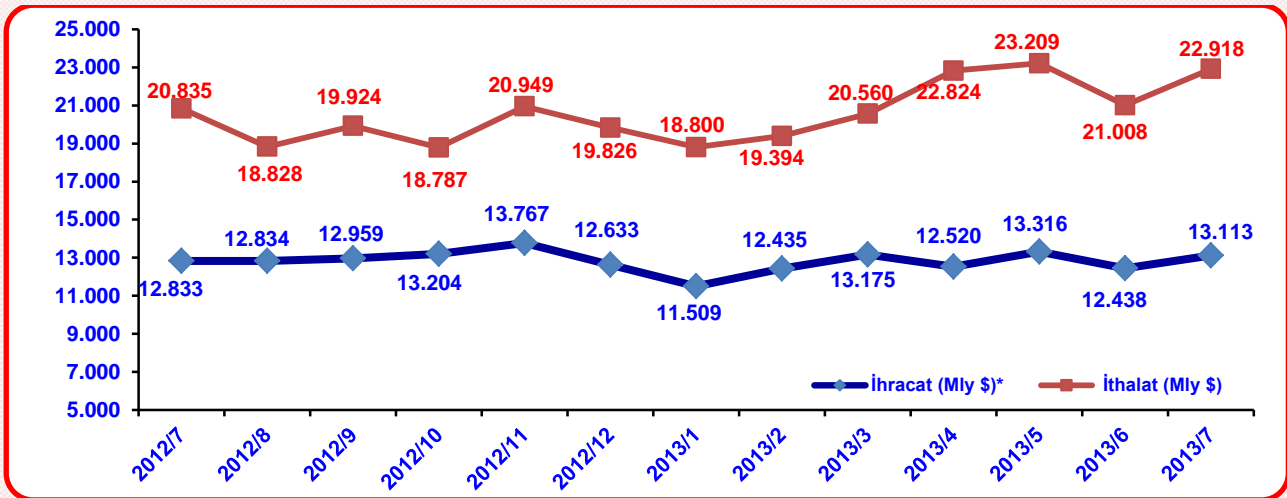
2013 yılı Temmuz ayında, 2012 yılının aynı ayına göre ihracat %2,2 artarak 13,1 milyar dolar, ithalat da %10 oranında artarak 23 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dış ticaret açığı %22,5 oranında artarak, 9,8 milyar dolar seviyesine yükselmiştir.

2012 yılı Temmuz ayında %34,6 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2013 Temmuz ayında %41,5'e yükselmiş; AB'ye yapılan 2012 yılının aynı ayına göre ihracat %22,7 oranında artarak, 5,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı Temmuz ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "motorlu kara taşıtları ve bunların aksam parçaları" (1.605 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler; bunların aksam ve parçaları" (1.121 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (867 milyon \$); "elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme verme, televizyon görüntü-ses kaydetme verme cihazları, aksam parça aksesuarı" (856 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar ve yağlar" (4.735 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, bunların aksam ve parçaları" (2.705 milyon \$); "motorlu kara taşıtları ve bunların aksam parçaları" (1.741 milyon \$); "kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası" (1.723 milyon \$) ise en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2013 yılı Temmuz ayında, İzmir'in ihracatı 2012 yılının aynı dönemine göre %20,6, bir önceki aya göre %9 oranında artarak 812 milyon dolar, ithalatı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,9 oranında, bir önceki aya göre %25,3 oranında artış göstererek 963 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılı Temmuz ayında, Ege Bölgesi'nin ihracatı 2012 yılının aynı dönemine göre %16,5, bir önceki aya göre %9,1 oranında artış göstererek 1.525 milyon dolar, ithalatı ise %5,2, bir önceki aya göre %20 oranında artış göstererek 1.531 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.



TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU

BÜYÜME	2008	2009	2010	2011	2012	2013/II
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	742.094	616.703	731.608	772.298	786.293	209.715
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	0,7	-4,8	9,2	8,5	2,2	4,4
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	-0,1	-7,2	13,6	10	1,9	3,4
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2008	2009	2010	2011	2012	Haz.13
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	21.194	21.277	22.594	24.110	24.821	26.319
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.611	3.471	3.046	2.615	2.518	2.525
İşsizlik Oranı (%)	11,0	14,0	11,9	9,8	9,2	8,8
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	13,6	17,4	14,8	12,4	11,5	11,0
ENFLASYON (%)	2008	2009	2010	2011	2012	Ağu.13
ÜFE (yıllık)	8,11	5,93	8,87	13,33	6,17	6,38
TÜFE (yıllık)	10,06	6,53	6,40	10,45	8,94	8,17
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2008	2009	2010	2011	2012	Tem.13
İhracat	132.027	102.143	113.883	134.972	152.537	13.113
İthalat	201.964	140.928	185.544	240.834	236.544	22.918
Dış Ticaret Dengesi	-69.936	-38.786	-71.661	-105.863	-84.008	-9.806
Cari İşlemler Dengesi	-41.959	-13.991	-47.099	-77.089	-48.867	-55.754
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2008	2009	2010	2011	2012	2013/I
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-72,1	-65,5	-93,4	-124,8	-139,7	-146
BORÇLANMA (Milyar \$)	2008	2009	2010	2011	2012	2013/I
Dış Borç Stoku	281	269,2	291,9	304,2	336,9	349,9
Kamu	92,4	96,8	101	104,2	110,8	103,3
Özel	188,7	172,4	190,9	200	226	239,9
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takvim Etkisinden Arındırılmış	2008	2009	2010	2011	2012	Tem.13
Toplam Sanayi	-1,1	-10,4	12,4	9,7	2,5	4,6
İmalat Sanayi	-2,2	-12,4	14	10,1	2,2	6,2
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	Ağu.13
Kapasite Kullanım Oranı	64,9	67,7	75,6	75,5	74,2	75,5
GÜVEN ENDEKSLERİ	2008	2009	2010	2011	2012	Ağu.13
Reel Kesim Güven Endeksi	90,1	87,4	110,4	110,5	106,3	107,5
Tüketici Güven Endeksi	69,9	78,79	90,99	92,0	75,6	77,2
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2008	2009	2010	2011	2012	Tem.13
Sanayi Ciro Endeksi	158,4	138,2	162,7	208,4	140,1	161,3
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2008	2009	2010	2011	2012	Oca.- Ağu.13
Bütçe Dengesi	-17.432	-52.761	-40.081	-17.439	-28.791	231
PROTESTOLU SENET	2008	2009	2010	2011	2012	Oca- May.13
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.574	1.600	1.216	919	1.075	442
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	6.760	7.771	5.769	4.902	6.949	3.010
KREDİLER (Milyar \$)	2008	2009	2010	2011	2012	Tem.13
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	141,3	128,8	119,8	127	138,3	145,9
BORSA VE DÖVİZ	2008	2009	2010	2011	2012	Ağu.13
BIST 100 Endeksi	47.905	49.066	79.226	82.809	64.982	67.299
Euro/\$	1,3978	1,4316	1,3377	1,2945	1,2858	1,3310

SEKTÖREL BAKIŞ

KİMYA SEKTÖRÜ

Dünyada Kimya sanayi üretiminin %33'ü Asya, %29'u Avrupa ve %25'i NAFTA ülkelerinde gerçekleşmektedir. Bu üretimlerin, %38'ini ana kimyasallar, %27'sini özel kimyasallar, %25'ini farmasötikler ve %10'unu tüketici kimyasalları oluşturmaktadır.

Dünya genelinde kimya sanayi, tekstil ve hazır giyim sektörüne %6,3, elektrikli eşya sektörüne %3,9, maden ve metal sektörü ile makine ve elektrik sektörlerine %9, madeni ürünler sektörüne %2,5, inşaat sektörüne %5,4, otomotiv sektörüne %5,3, kağıt ve baskı ürünleri sektörüne %4,5, hizmetler ve idari faaliyetlerine %16,4 hammadde sağlamaktadır.

Avrupa kimya sektörü, yaşanan ekonomik dalgalanmaların da etkisiyle giderek geçmiş yıllardaki liderliğini Uzak Doğu ve Asya ülkelerine bırakmıştır.

Sektör dünyada, nanoteknoloji, biyokimya, katalizör, genetik, organik kimya ve polimer kimyası gibi bilimsel alanlarda da gelişme göstererek ön plana çıkmaya başlamıştır.

Türkiye'de, sektörün ürün çeşitliliği geniş bir alanı kapsamaktadır. %30 civarında, doğrudan tüketiciye yönelik temizlik ürünleri, boya, kozmetik ürünleri, ilaçlar gibi tüketim malları ile %70 civarında aramalı ve hammadde olarak da tarım sektörü için gübreler ve tarım ilaçları, imalat sanayi için organik ve inorganik kimyasallar, boyalar, laboratuvar kimyasalları, termoplastikler gibi ürünler üretmektedir. Sektör tekstil girdilerinin %15'ini, Deri'nin %12'sini, kağıt sektörünün %50'den fazlasını karşılamaktadır. Ayrıca, otomotiv, bilgi ve iletişim teknolojileri, makine, yatırım ve tüketim mallarına da girdi sağlamaktadır.

Sektör içinde petrokimyasalların payı %30, gübrelerin payı ise %25 civarındadır. Sektörde, yaklaşık 22 bin firma üretim faaliyeti göstermekte olup, 2.600 civarında ürün üretilmektedir. Bu ürünlerin %83'ü KOBİ'ler tarafından üretilmektedir. Türk kimya sektörü, üretim standartları dünya seviyelerine ulaşmıştır. Türkiye'de kimya sektörü üretim büyüklüğü yaklaşık 50 milyar TL'dir. Uluslararası pazarlarda etkinliğimizde büyük payı olan sektörün uluslararası satışlardaki payı da binde 4 düzeyindedir.

Yaklaşık 250 bin kişiye istihdam sağlayan Kimya sektörü, istihdama dayalı bir sektör olmaktan çok, sermaye-teknoloji yoğun bir sektör olarak göze çarpmaktadır. İmalat sektörü istihdamı içindeki payı ise, son 5 yıldır ortalama %8 düzeyindedir.

Türk kimya sektörünün ar-ge çalışmalarının dünyadaki payı binde 8 civarındadır. Türkiye'de bulunan 130 adet ar-ge merkezinin 9 tanesi Kimya sektöründe faaliyette bulunmaktadır. Sektördeki ar-ge faaliyetleri 5746 sayılı Kanun kapsamında oluşturulmuş Teknogirişim Sermayesi Destek Programı kapsamında 2010 yılında 7, 2011 yılında 10, 2012 yılında 16 kimya sektörü projesi desteklenmiştir. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde 20 adet faaliyet gösteren yerleşik firma bulunmaktadır. Bu firmalardan 1'i kimya-medikal sektöründe, 2'si kimya- boya sektöründe, 16'sı kimya sektöründe faaliyet göstermektedir. Bunun yanı sıra, Kimya sektörünün alt sektörleri olan kozmetik, kauçuk ve plastik sektörlerinde inovasyon ön plana çıkmaktadır.

Türk kimya sektörü, İthalatta 2011 yılında 37,8 milyar dolardan 2012 yılında azalarak 36,2 milyar dolara düşüş, ihracatta ise, 2011 yılında 13 milyar dolardan, 2012 yılında ise 13,8 milyar dolara artış gerçekleştirmiştir. Kimya sektörü 2013 yılının ilk yarısında yaklaşık 8,5 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek ihracatta ikinci sıraya yerleşmiş ve otomotiv sektörünün yerine göz dikmiştir. 2013 yılı sonunda ise, 20 milyar dolar ihracat hedeflenmektedir.

Türkiye'de sektör, yaklaşık ihracatın %49'unu, ithalatın ise, %57'sini Avrupa ülkelerine yapmaktadır. Sektörde, Avrupa'da yaşanan ekonomik krizin yol açtığı yeni pazar arayışları devam etmektedir. 2012 yılında Avrupa ile dış ticaretimizde %46,3 düşüş, Yakın ve Orta Doğu ülkeleri ve diğer Asya ülkeleri ile %33 artış gerçekleşmiştir. Türkiye de kimya sektöründe, yaklaşık 189 ülkeye ihracat, 142 ülkeden de ithalat yapılmaktadır.

2012 yılında kimya sektöründe en fazla ithalat yaptığımız ülke grubu 18 milyar dolarla AB-27 olmuştur. AB-27'yi 7,9 milyar dolarla Diğer Asya ülkeleri izlemiştir. 2012 yılında kimya sektöründe en fazla ihracat yaptığımız ülke grubu 5,1 milyar dolar ile AB- 27 ülkeleri olmuştur. AB-27'yi 3,3 milyar dolarla Yakın ve Ortadoğu ülkeleri, 1,5 milyar dolarla Diğer Avrupa ülkeleri izlemiştir.

Kimya sektörü 2012 yılında en fazla ihracatı 4 milyar dolar ile Plastik Ürünleri İmalatı sektöründe yapmıştır. Bu sektörü 2,1 milyar dolar ile Temel Kimyasal Maddeleri İmalatı, 1,4 milyar dolar ile Sabun ve Deterjan, Temizlik ve Parlatıcı Maddeleri; Parfüm; Kozmetik ve Tuvalet Malzemeleri İmalatı sektörü izlemiştir.

Türkiye'de kimyasal madde ve ürünleri imalatı sektöründe üretim endeksi, 2010 yılında 100, 2011 yılında 107,5, 2012 yılında 108,8 ve 2013 (Ocak-Temmuz) yılında 114,5 olarak gerçekleşmiştir. Bu da, sektörün üretimde giderek ivme kazandığını göstermektedir. Kapasite kullanım oranı ise, 2010 yılında %80,4, 2011 yılında %82,5, 2012 yılında %80,4 ve 2013 (Ocak-Ağustos) yılında %77,8 olarak gerçekleşmiştir.

İmalat sanayideki toplam katma değer içerisinde, kimyasal madde ve ürünleri sektörü 4. sırada, plastik ve kauçuk sektörü 9. sırada yer almaktadır.

Kimya sektörünün bölgesel dağılımında, ulaşım imkânlarının kolaylığı nedeniyle kıyı bölgelerde yoğunlaşma söz konusudur. Petrol ve petrol ürünleri, deterjan, sabun, ilaç kimyasalları, boya gibi ürünlerin üretimi Marmara Bölgesi'nde İstanbul, Kocaeli ve Sakarya'da, Ege Bölgesi'nde İzmir, gübre ve petrol ürünleri, ana hammadde olan soda ve bikromat gibi ürünler Akdeniz Bölgesi'nde, Karadeniz Bölgesi'nde ise, gübre üretilmektedir.

Sektördeki girişimcilere baktığımızda, ilk sırada İstanbul %38,6, onu takiben, İzmir %6,6, Ankara %6,5 ve Bursa %5,4 yer almaktadır.

Sektörün gelişimi açısından, İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri'nin artırılması büyük önem taşımaktadır.

Kimya sektöründe üretilen ürünlerin tehlikeli olması ve insana ve çevreye zarar vermeden taşınıp depolanması gerektiğinden, çok fazla mevzuat çıkarılması yüksek taşıma ve depolama maliyetine sebep olmaktadır.

İthalata bağımlı olan sektörde; hammaddenin %70'e yakını yurtdışından, %30'u yurtiçinden temin edilmektedir. Yerli üretimin artırılması, petrokimya yatırımlarının yapılması ve kapasite artırımına gidilmesi ile hammadde sorunu azaltılabilecektir.

Sektör önümüzdeki dönemlerde sıkıntılarını çözüm bulması halinde, gerek yurtiçi gerekse yurtdışındaki rekabet edebilirliğini ve gelişimini artırma potansiyeline sahiptir.